

Wybrane informacje w zakresie wdrażania międzynarodowych krajowych standardów zarządzania jakością w małych i średnich firmach audytorskich

dr Agnieszka Baklarz

Jak przystąpić do przygotowania SZJ w małej FA wybrane elementy

<https://pana.gov.pl/komunikaty/skrot-pierwszej-czesci-publicacji-ifac-dot-wdrazania-standardow-zarzadzania-jakoscia-w-malej-firmie/>

- ✓ Krok 1: Wyznacz koordynatora/kierownika projektu
- ✓ Krok 2: Przygotowanie: Zapoznaj się z materiałami dotyczącymi standardów (przeczytaj standardy i inne materiały praktyczne)
- ✓ **Krok 3: Spotkanie dotyczące określenia celów jakościowych: wskaż swoje cele jakościowe, zidentyfikuj co może pójść nie tak w ich osiągnięciu (czyli określ ryzyka) a następnie oszacuj te ryzyka (przypisz im ocenę prawdopodobieństwa, możliwy wpływ na cele jakościowe a następnie podsumuj jaka jest ogólna ocena ryzyka).**
- ✓ Krok 4: przydzielenie ról i osób.
- ✓ Krok 5: zebranie dotychczasowej dokumentacji.
- ✓ Krok 6: dopasowanie aktualnych procedur w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyka. PANA również w tym kroku wskazuje, że FA, która była kontrolowana powinna skorzystać z zaleceń zawartych w raporcie z kontroli wskazujących niezbędne do przygotowania lub skorygowania procedury.
- ✓ Krok 7: przygotowanie dokumentów wdrażających (zarządzenie, spotkanie z kadłą FA).
- ✓ Krok 8: zaplanowanie kolejnych kroków w cyklu a dotyczących monitorowania i korygowania

Cele, ryzyka, reakcja na ryzyko na abstrakcyjnym przykładzie FA w odniesieniu do elementu: Akceptacja i kontynuacja relacji z klientem oraz konkretnych zleceń

Par. 30 KSKJ 1 Firma ustala **następujące cele jakości** odnoszące się do akceptacji i kontynuacji relacji z klientem oraz konkretnych zleceń:

(a) osądy firmy dotyczące tego czy **zaakceptować lub kontynuować** relacje z klientem lub konkretne zlecenie są odpowiednie **w oparciu o:**

- i. **informacje uzyskane na temat rodzaju i okoliczności zlecenia oraz uczciwości i wartości etycznych klienta** (w tym kierownictwa oraz, gdy to odpowiednie, osób sprawujących nadzór), które są wystarczające, aby wspomóc takie osądy oraz (zob. par. A67–A71)
- ii. **zdolność firmy do wykonania zlecenia** zgodnie ze standardami zawodowymi oraz mającymi zastosowanie wymogami prawnymi i regulacyjnymi, (zob. par. A72)

(b) **priorytety finansowe i operacyjne firmy nie prowadzą do niewłaściwych osądów** dotyczących tego, czy zaakceptować lub kontynuować relacje z klientem lub konkretne zlecenie. (Zob. par. A73–A74)

Par. 30-1. Zgodnie z ustawą o biegłych rewidentach, w przypadku badania, świadczenia usług atestacyjnych innych niż badanie lub usług pokrewnych, **wynagrodzenie uzyskiwane przez firmę audytorską za przeprowadzenie tych usług odzwierciedla pracochłonność oraz stopień złożoności prac i wymagane kwalifikacje**. Firma audytorska dokumentuje sposób ustalenia wynagrodzenia za przeprowadzenie badania zgodnie z art. 80 ust. 2 ustawy o biegłych rewidentach.

Cele, ryzyka, reakcja na ryzyko na abstrakcyjnym przykładzie FA w odniesieniu do elementu: Akceptacja i kontynuacja relacji z klientem oraz konkretnych zleceń

Ustalenie WŁASNEJ skali szacowania ryzyka i poziomu zarządzania nim

OSZACOWANIE RYZYKA						
SKUTEK	Bardzo duży (5)	5	10	15	20	25
	Duży (4)	4	8	12	16	20
	Średni (3)	3	6	9	12	15
	Mały (2)	2	4	6	8	10
	Bardzo mały (1)	1	2	3	4	5
		Bardzo mały (1)	Małe (2)	Średnie (3)	Duże (4)	Bardzo duże (5)
PRAWDOPODOBIĘSTWO						

Cele, ryzyka, reakcja na ryzyko na abstrakcyjnym przykładzie małej FA w odniesieniu do elementu: Akceptacja i kontynuacja relacji z klientem oraz konkretnych zleceń

Cel	Ryzyko	Prawdopodobieństwo	Skutek	Oszacowanie ryzyka	Reakcja na ryzyko
1. Ustalenie właściwej strategii biznesowej w związku z posiadanymi zasobami	Brak doświadczenia w badaniu JZP	Bardzo duże	Bardzo duży	Konieczność ustalenia reakcji na ryzyko (powyżej 15 pkt)	Odrzucanie wszystkich zleceń badania JZP w związku z brakiem odpowiedniego doświadczenia
	Wystąpienie wysokich ryzyk przy badaniu podmiotów na ASO	Duże	Duży	Konieczność ustalenia reakcji na ryzyko (powyżej 15 pkt)	<ol style="list-style-type: none"> Zastosowanie rozszerzonej karty oceny akceptacji i kontynuacji zlecenia (procedura XYZ obecnie istniejąca w SWKJ) Dodanie odpowiedniego poziomu podniesienia złożoności prac do wyceny zlecenia Zabezpieczenie kontrolera jakości
	Wystąpienie znaczących szacunków w odniesieniu do aktywów finansowych	Średnie	Duży	Konieczność ustalenia reakcji na ryzyko (powyżej 15 pkt)	<ol style="list-style-type: none"> Weryfikacja pozycji SF za rok ubiegły w odniesieniu do szacunków i sprawdzenie czy FA dysponuje odpowiednimi zasobami Przewidzenie w budżecie zlecenia wynagrodzenia za konsultacje i kontrolę jakości
2. priorytety finansowe i operacyjne firmy nie prowadzą do niewłaściwych osądów 3. wynagrodzenie uzyskiwane przez firmę audytorską za przeprowadzenie tych usług odzwierciedla pracochłonność oraz stopień złożoności prac i wymagane kwalifikacje	Niedoszacowanie pracochłonności	Średnie	Duży	Konieczność ustalenia reakcji na ryzyko (powyżej 15 pkt)	<ol style="list-style-type: none"> Uwzględnienie w szacunku zebranych informacji zgodnie z procedurą XXX obecnie istniejącą w SWKJ Udokumentowanie szacunku Zbieranie informacji o pracochłonności wykonanych zleceń oraz weryfikacja wcześniejszych założeń ex post (patrz: monitorowanie i korygowanie)

Cele, ryzyka, reakcja na ryzyko na abstrakcyjnym przykładzie FA w odniesieniu do elementu: Wykonywanie zlecenia

Par. 31 KSKJ 1 Firma ustala **następujące cele jakości**, które odnoszą się do wykonywania zleceń spełniających wymogi jakości:

- (a) **zespoły wykonujące zlecenie rozumieją i wypełniają swoje obowiązki** w związku ze zleceniami, w tym, jeśli ma to zastosowanie, całościową odpowiedzialność partnerów odpowiedzialnych za zlecenie za zarządzanie i zapewnienie jakości podczas zlecenia oraz za wystarczające i odpowiednie zaangażowanie w trakcie całego zlecenia, (zob. par. A75)
- (b) **charakter, rozłożenie w czasie i zakres kierowania i nadzoru nad zespołami wykonującymi zlecenie oraz przeglądu wykonanej pracy są odpowiednie** w zależności od rodzaju i okoliczności zleceń oraz zasobów przydzielonych lub udostępnionych zespołom wykonującym zlecenie, a **praca wykonywana przez mniej doświadczonych członków zespołu jest kierowana, nadzorowana i przeglądana przez bardziej doświadczonych członków zespołu** wykonującego zlecenie, (zob. par. A76–A77)
- (c) **zespoły wykonujące zlecenie stosują odpowiedni zawodowy osąd i, gdy ma to zastosowanie ze względu na rodzaj zlecenia, zawodowy sceptycyzm**, (zob. par. A78)
- (d) **podejmowane są konsultacje w sprawach trudnych lub spornych**, a uzgodnione wnioski są wdrażane, (zob. par. A79–A81)
- (e) **rozbieżności opinii wewnątrz zespołu wykonującego zlecenie lub między zespołem wykonującym zlecenie a kontrolerem jakości wykonania zlecenia lub osobami wykonującymi czynności w ramach systemu zarządzania jakością firmy są zgłaszane firmie i rozstrzygane**, (zob. par. A82)
- (f) **dokumentacja zlecenia jest zebrana w odpowiednim czasie po dacie sprawozdania ze zlecenia oraz jest odpowiednio utrzymywana i przechowywana** w celu zaspokojenia potrzeb firmy i przestrzegania przepisów prawa, regulacji, stosownych wymogów etycznych lub standardów zawodowych. (Zob. par. A83–A85)

Cele, ryzyka, reakcja na ryzyko na abstrakcyjnym przykładzie małej FA w odniesieniu do elementu: Wykonywanie zlecenia

Cel	Ryzyko	Prawdopodobieństwo	Skutek	Oszacowanie ryzyka	Reakcja na ryzyko
rozbieżności opinii wewnątrz zespołu wykonującego zlecenie lub między zespołem wykonującym zlecenie a kontrolerem jakości wykonania zlecenia lub osobami wykonującymi czynności w ramach systemu zarządzania jakością firmy są zgłaszane firmie i rozstrzygane	Brak zaangażowania kontrolera jakości o odpowiednich kompetencjach wtedy kiedy jest on wymagany	Średnie	Bardzo duży	Konieczność ustalenia reakcji na ryzyko (powyżej 15 pkt)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Określenie precyzyjnych wymogów zatrudniania kontrolera jakości tak tych zgodnych z zapisami standardów (np. w odniesieniu do badań podmiotów na ASO) jak i wymogów wynikających z ryzyka wykonywania zlecenie i uwzględnienie tego w liście kontrolnej do wyceny zlecenia. 2. Określenie niezbędnych kompetencji kontrolera jakości (w tym uwzględnienia wymaganych okresów rotacji).
	Kluczowy biegły rewident nie uwzględnia uwag niezależnego kontrolera jakości wykonania zlecenia	Średnie	Bardzo duży	Konieczność ustalenia reakcji na ryzyko (powyżej 15 pkt)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie procedury wskazującej sposób rozstrzygnięcia rozbieżnych opinii ze szczególnym uwzględnieniem wykonywania kontroli jakości zlecenia gdzie KBR jest właściciel / zarządzający FA 2. Przygotowanie wzorca umowy z kontrolerem jakości zabezpieczającej obie strony przed konsekwencjami decyzji FA o nieuwzględnieniu uwag kontrolera jakości
Zespół wykonujący zlecenie lub kluczowy biegły rewident nie stosują odpowiedniego zawodowego osądu lub zawodowego sceptycyzmu	Brak zawodowego sceptycyzmu w odniesieniu do szacunków	Średnie	Bardzo duży	Konieczność ustalenia reakcji na ryzyko (powyżej 15 pkt)	<ol style="list-style-type: none"> 1. powierzenie czynności badania w zakresie kluczowych spraw badania dotyczących szacunków szczególnie doświadczonym członkom zespołu badającego 2. Dodanie szczegółowych zapisów dotyczących przeprowadzania konsultacji w sprawach trudnych i spornych, 3. w odniesieniu do istotnych wartości szacunkowych przewidzenie w procedurach badania współpracy z ekspertem lub przeprowadzenia konsultacji w tym zakresie